

DRET MERCANTIL I - Grups 51 i 52

Curs 2004-2005

Dr. Carles Górriz

LLIÇÓ 1: CONCEPTE, HISTÒRIA I MÈTODE DEL DRET MERCANTIL

I. INTRODUCCIÓ: La consideració del Dret mercantil com un fenomen històric.- El Dret mercantil com sistema de normes nascut en el trànsit mercantil medieval.

II. CODIFICACIÓ MERCANTIL.- L'objectivitat del sistema en les codificacions del segle passat. El Dret mercantil com el Dret dels actes de comerç.

III. DRET MERCANTIL COM DRET DE L'EMPRESA. Precendent: Dret mercantil com Dret dels actes en massa. Dret de l'empresa: desenvolupament doctrinal i positiu. Crítica. El Dret de l'empresari i de la seva activitat empresarial.

IV. NOVES TENDÈNCIES DEL DRET MERCANTIL. Constitució i Dret mercantil: la constitució econòmica. Unió Europea i Dret mercantil. Creació els jutjats de lo mercantil. Projecció internacional del Dret mercantil: la nova "Lex mercatoria".- Protecció dels consumidors i Dret mercantil.

LLIÇÓ 2: FONTS DEL DRET MERCANTIL

I. INTRODUCCIÓ. Delimitació de l'expressió "fonts del Dret mercantil".

II. CONSTITUCIÓ I DRET MERCANTIL. Constitució econòmica. Distribució de competències entre l'Estat i les Comunitats Autònomes.

III. LLEIS MERCANTILS. Referència a la llei mercantil. El Codi de comerç de 1885. Estructura i orientació. Contingut i crítica. Les restants lleis mercantils.

IV. USOS DEL COMERÇ. Concepte. Procés formatiu i requisits. Classes d'usos. Prova dels usos.

V. ELS PRINCIPIS GENERALS DEL DRET: Noció i funcions. La seva rellevància en matèria mercantil.

VI. REFERÈNCIA A ALTRES SUPÒSITS. Jurisprudència del Tribunal Suprem. Doctrina del Tribunal de Defensa de la Competència i de la Direcció General dels Registres i del Notari. Les condicions generals de la contractació.

LLIÇÓ 3: EMPRESA I ESTABLIMENT MERCANTIL

I. EMPRESA. L' empresa en el seu sentit econòmic. L'empresa en la seva significació jurídica: el problema del concepte i de la naturalesa jurídica.

II. ESTABLIMENT MERCANTIL. Concepte, naturalesa i elements integrants de l'establiment. La doctrina del "fons de comerç". Establiment i local de negocis

III. NEGOCIS JURÍDICS SOBRE L'ESTABLIMENT MERCANTIL (segueix): L'establiment mercantil coma a objecte de tràfic jurídic. La transmissió de l'establiment. La venda de l'establiment. Arrendament i usdefruit de l'establiment. La hipoteca de l'establiment.

LLIÇÓ 4: L'EMPRESARI MERCANTIL I EL SEU ESTATUT JURÍDIC

I. EMPRESARI MERCANTIL. Concepte i classificació. El comerciant del Codi de comerç: concepte, capacitat, prohibicions i incompatibilitats. L'empresari estranger.

II. ESTATUT JURÍDIC. Adquisició i pèrdua de la condició d'empresari. Obligacions i drets que refereix l'estatut d'empresari mercantil.

III. RESPONSABILITAT DE L'EMPRESARI: CONSIDERACIONS GENERALS. Règim general i especials. Empresari individual i social. Béns afectes a la responsabilitat de l'empresari mercantil. Responsabilitat contractual i responsabilitat extracontractual.

IV. RESPONSABILITAT DE L'EMPRESARI: PROTECCIÓ DELS CONSUMIDORS. Consideracions generals. Responsabilitat per danys: Llei General per la Defensa de Consumidors i Usuaris i Llei de Responsabilitat Civil per Danys Causats per Productes Defectuosos.

LLIÇÓ 5: COL-LABORADORS DE L'EMPRESARI

I. CONCEPTE I CLASSES. Col·laboradors de l'empresari. Col·laboradors autònoms i col·laboradors subordinats. Naturalesa de la relació entre l'empresari i els seus auxiliars.

II. COL-LABORADORS SUBORDINATS. Apoderament dels auxiliars. El gerent o "factor": noció, caràcter i contingut de l'apoderament. classes, obligacions, revocació del poder. Dependents: dependent, mosso i viatjant de comerç.

III. COL-LABORADORS AUTÒNOMS. Concepte i característiques. Classes.

LLIÇÓ 6: COMPTABILITAT DELS EMPRESARIS

I. INTRODUCCIÓ. Funció i interès de la comptabilitat.

II. COMPTABILITAT EN EL SENTIT FORMAL. Llibres obligatoris. Requisit legals. Conservació dels llibres i correspondència. Comunicació i exhibició dels llibres. Eficàcia probatòria.

III. COMPTABILITAT EN EL SENTIT MATERIAL. Els comptes anuals. La formació i la valoració de les partides. Responsabilitat per la formació dels comptes. Auditoria de comptes.

LLIÇÓ 7: REGISTRE MERCANTIL.

I. INTRODUCCIÓ. La publicitat del Registre mercantil. Evolució històrica.

II. CONFIGURACIÓ DEL REGISTRE MERCANTIL. Registre mercantil en el Dret espanyol.

Concepte i funcions. Organització.

III. RÈGIM JURÍDIC. Empresaris i actes inscribibles. Procediment d'inscripció. Principis bàsics de la publicitat registral.

LLIÇÓ 8: PROTECCIÓ DELS SIGNES DISTINTIUS: MARQUES

I. INTRODUCCIÓ. Propietat industrial: concepte, contingut, característiques i relació amb el Dret de la competència. Signes distintius: concepte, caràcters i regulació.

II. MARCA. Concepte i classificació. Composició: prohibicions absolutes i relatives. Adquisició i extinció del dret sobre la marca: naixement, protecció de la marca notòria, nul·litat i caducitat.

III. MARCA (SEGUEIX). Contingut del dret de marca. Negocis jurídics sobre la marca

IV. DISENY INDUSTRIAL

V. ALTRES SIGNES DISTINTIUS: nom comercial, noms de domini, denominacions geogràfiques i denominacions d'origen.

LLIÇÓ 9: PROTECCIÓ DE LES CREACIONS INDUSTRIALS: PATENTS

I. INTRODUCCIÓ. La protecció de les creacions industrials: consideració general. Règim de protecció

II. PATENTS: CONCEPTE I TITULARITAT. Concepte, significat i classes. Requisits de patentabilitat i exclusions. Titularitat: patents laborals. Obtenció del dret: concessió, procediment, nul·litat i caducitat.

III. PATENTS: CONCEPTE I NEGOCIS JURÍDICS. Contingut i limitacions del dret de patent. Adicions. Negocis jurídics: transmissió i llicència.

IV. MODELS D'UTILITAT. Concepte i règim jurídic

V. ALTRES CREACIONS INDUSTRIALS. Dibuixos i models industrials. Dibuixos i models artístics. Secret industrial.

LLIÇÓ 10: DRET DE LA COMPETÈNCIA: DEFENSA DE LA COMPETÈNCIA

I. INTRODUCCIÓ: El Dret de la competència. Concepte general i ordenació sistemàtica.

II. DRET DE DEFENSA DE LA COMPETÈNCIA. Concepte, orígens i Dret comparat. Fonaments econòmics. Fonts del Dret de Defensa de la competència: Dret de la Unió Europea i Dret espanyol.

III. ACTES PROHIBITS. Acords i pràctiques restrictives de la competència. Exempcions individuals i per categories. Abús de posició de domini.

IV. ACTES PROHIBITS I CONTROLATS. Falsejament de la lliure competència per actes de competència deslleial. Concentracions econòmiques. Ajuts públics.

V. ÒRGANS, PROCEDIMENTS I SANCIONS. Els òrgans de defensa de la competència a nivell europeu i nacional. El procediment aplicable. Sancions.

LLIÇÓ 11: DRET DE LA COMPETÈNCIA: COMPETÈNCIA DESLLEIAL

I. CONSIDERACIONS GENERALS. Model de competència deslleial. Fonts de la competència deslleial

II. ACTES DE COMPETÈNCIA DESLLEIAL. La clàusula general prohibitiva. Els actes de competència deslleial tipificats. Règim d'accions.

III. LA PUBLICITAT DESLLEIAL. Introducció. Supòsits de publicitat il·lícita. Aspectes procesals

LLIÇÓ 12: L'EMPRESARI SOCIAL

I. CONCEPTE DE SOCIETAT. Determinació del concepte de societat. Dret comparat.- El concepte de societat en el nostre sistema.

II. SOCIETAT MERCANTIL. Distinció entre societats civils i mercantils. Societats civils en forma mercantil.- Classes de societats mercantils.

III. CONTRACTE DE SOCIETAT I PERSONA JURÍDICA. La societat en el seu aspecte jurídic-negocial. Naturalesa jurídica i caràcters del contracte de societat. La personalitat jurídica de les societats mercantils.

IV. SOCIETATS ESTRANGERES. Determinació de la nacionalitat. Règim jurídic de les societats estrangeres. Participacions estrangeres en societats espanyoles.

LLIÇÓ 13: SOCIETATS MERCANTIL

I. ELEMENTS DEL CONTRACTE DE SOCIETAT. Fundació de la societat i contracte de societat.- Elements del contracte de societat. Capacitat i consentiment dels contractants. L'objecte social.

II. INVALIDESA DEL CONTRACTE DE SOCIETAT. Teoria general de la invalidesa del negoci jurídic a la seva aplicació al contracte de societat. Doctrina de les societats de fet.

III. EXTINCIÓ DEL CONTRACTE DE SOCIETAT. Dissolució, liquidació, transformació i fusió. Exposició general.

LLIÇÓ 14: SOCIETAT COL·LECTIVA

I. CONSIDERACIONS GENERALS. Antecedents històrics. Concepte i caràcters. Requisits de constitució.

II. VIDA SOCIAL INTERNA. Obligacions i drets dels socis. Modificació de l'escriptura social. Administració de la societat.

III. VIDA SOCIAL EXTERNA. La raó social. Representació de la societat. Responsabilitat en front

als creditors socials.

IV. DISOLUCIÓ I LIQUIDACIÓ. Exclusió i separació d'un soci. Dissolució i liquidació

LLIÇÓ 15: SOCIETAT COMANDITÀRIA SIMPLE

I. CONCEPTE I CONSTITUCIÓ. Antecedents històrics. Concepte i caràcters. Requisits de constitució.

II. RÈGIM JURÍDIC. Posició dels socis col·lectius. Obligacions i drets dels socis comanditaris. Modificació de l'escriptura social. La raó social. Representació de la societat. Responsabilitat front els creditors socials.

III. EXTINCIÓ DE LA SOCIETAT. Exclusió i separació d'un soci. Dissolució i liquidació de la societat.

IV. ASSOCIACIÓ DE COMPTES EN PARTICIPACIÓ.

LLIÇÓ 16: SOCIETAT ANÒNIMA: CONSIDERACIONS GENERALS

I. INTRODUCCIÓ. Desenvolupament històric de la societat anònima. Sistemes de reglamentació. Evolució actual.- La societat anònima en el nostre Dret.

II. CONCEPTE. Concepte i caràcters de la societat anònima. Elements fonamentals del concepte. El capital social. L'acció. La responsabilitat limitada.

III. TRETOS GENERALS. La personalitat jurídica de la societat anònima. Caràcter mercantil.- Denominació, nacionalitat i domicili de la societat.

LLIÇÓ 17: FUNDACIÓ

I. CONSIDERACIONS GENERALS. Fundació de la societat. Classes de fundació. Requisits: escriptura pública i estatuts. Subscripció i desemborsament mínim. Inscripció en el Registre Mercantil.

II. FUNDACIÓ SIMULTÀNIA: SOCIETAT EN FORMACIÓ I SOCIETAT IRREGULAR.

III. FUNDACIÓ SUCCESSIVA

IV. NUL·LITAT. Causes i efectes.

V. APORTACIONS SOCIALS. Obligacions dels accionistes. L'aportació. Els dividendes passius. El deure de fidelitat de l'accionista.

LLIÇÓ 18: ACCIONS DE LA SOCIETAT ANÒNIMA

I. INTRODUCCIÓ. L'acció com part alíquota del capital. Règim jurídic de les aportacions socials.

II. ACCIÓ COM A TÍTOL. Resguards provisionals i altres títols. Accions nominatives i accions al

portador. Les accions representades mitjançant anotacions a compte.

III. ACCIÓ COM EXPRESSIÓ DE QUALITAT DEL SOCI. Drets integrants de la posició de soci. Accions ordinàries i privilegiades. Dret al dividend. Dret a la quota de liquidació. Dret de subscripció preferent. Dret de vot: accions sense vot.- Les accions rescatables.

IV. ACCIÓ COM OBJECTE DE NEGOCIS JURÍDICS. Transmissibilitat de les accions. Clàusules limitatives.- Adquisició per la societat de les seves pròpies accions. Règim de les participacions recíproques.- Usdefruit i penyora d'accions.- Embargament d'accions.- Copropietat de l'acció.

LLIÇÓ 19: ÒRGANS DE LA SOCIETAT: JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES

I. JUNTA GENERAL D'ACCIONISTES. Consideracions generals sobre els òrgans de la societat. Concepte, competència i classes de Juntes.

II. CONVOCATÒRIA. Òrgan competent. Forma de la convocatòria. La Junta universal.

III. CONSTITUCIÓ. Assistència a la Junta. Deliberació a la Junta i dret d'informació. Emissió de vot. Acta de la Junta. Impugnació dels acords socials.

LLIÇÓ 20: ÒRGANS DE LA SOCIETAT ANÒNIMA: ADMINISTRACIÓ

I. L'ÒRGAN D'ADMINISTRACIÓ I REPRESENTACIÓ. Condició jurídica dels administradors. Nomenament. Capacitat i prohibicions. Acabament del càrrec. Retribució.

II. CONSELL D'ADMINISTRACIÓ. Organització i funcionament. Facultats i deures. Delegació de facultats.

III. RESPONSABILITAT DELS ADMINISTRADORS. Consideracions generals. Supòsit de fet. Acció social i acció individual.

LLIÇÓ 21: LA MODIFICACIÓ DELS ESTATUTS SOCIALS

I. MODIFICACIÓ DELS ESTATUTS. Concepte. Requisits formals. Normes protectores dels accionistes.

II. AUGMENT DEL CAPITAL SOCIAL. Introducció. Acord i procediments d'augment de capital. L'autorització o delegació per augmentar capital.

III. REDUCCIÓ DEL CAPITAL. Requisits.- Acord i procediments de reducció del capital. Agrupació d'accions.

LLIÇÓ 22: COMPTES ANUALS DE LA SOCIETAT

I. COMPTES ANUALS DE LA SOCIETAT ANÒNIMA.- El balanç i la seva estructura legal. El balanç abreujat. El compte de pèrdues i beneficis.

II. REGLES DE VALORACIÓ DELS COMPTES ANUALS. La memòria explicativa dels comptes. L'informe de gestió.

III. VERIFICACIÓ I APROVACIÓ. La funció dels auditors. Societats no obligades legalment a revisió de comptes. Aprovació dels comptes per la Junta general.

IV. APLICACIÓ DEL RESULTAT. La constitució de reserves i la distribució de beneficis. Els anomenats dividendes "a compte". Dipòsit dels comptes anuals en el Registre Mercantil. Publicitat dels comptes anuals.

LLIÇÓ 23: TRANSFORMACIÓ, FUSIÓ I ESCISSIÓ

I. TRANSFORMACIÓ. Concepte. Subsistència de la personalitat. Acord de transformació. Dret de separació. Requisits formals de la transformació. Responsabilitat dels socis.

II. FUSIÓ. Concepte i classes. Notes característiques. Naturalesa jurídica. L'acord de fusió. Règim formal de la fusió. Posició jurídica del soci a la nova societat o a l'absorbent.

III. ESCISSIÓ. Concepte. Pressupostos legals. Fases. Formalitats. Tutela dels creditors

LLIÇÓ 24: DISSOLUCIÓ I LIQUIDACIÓ DE LA SOCIETAT ANÒNIMA.

I. DISSOLUCIÓ. Concepte. Causes. Formalitats i efectes de la dissolució. Retorn de la societat a la seva vida activa.

II. LIQUIDACIÓ. Concepte. La societat durant la liquidació. Els liquidadors: funcions i responsabilitat. Divisió del haver social. Repartiment entre els accionistes.

III. EXTINCIÓ. Extinció de la societat. Insolvència.

LLIÇÓ 25: EMISSIÓ D'OBLIGACIONS PER LES SOCIETATS MERCANTILS

I. INTRODUCCIÓ. Maneres de finançament de les societats mercantils. L'emissió d'obligacions.

II. OBLIGACIONS. Concepte i classes.

III. EMISSIÓ PER SOCIETATS ANÒNIMES. Òrgan competent. Límit màxim. Condicions necessàries. Naturalesa i fases de l'emissió. Garanties de l'emissió.

IV. SINDICAT D'OBLIGACIONISTES. Concepte. Organització i funcionament.- Dret dels obligacionistes. Rescat de les obligacions.

LLIÇÓ 26: SOCIETAT DE RESPONSABILITAT LIMITADA

I. GENERALITATS. Caràcters distintius i concepte.

II. CONSTITUCIÓ. Requisits constitutius. Escriptura i estatuts. Nul·litat de la societat.

III. APORTACIONS SOCIALS. Règim jurídic: analogies i diferències amb la S.A. Prestacions accessòries.

IV. PARTICIPACIONS SOCIALS. Analogies i diferències amb l'acció. La participació com conjunt de drets. Copropietat, usdefruit i penyora de participacions. Transmissió de les participacions. Els deures del soci a la SRL. Especial referència al deure de fidelitat.

LLIÇÓ 27: LA SOCIETAT DE RESPONSABILITAT LIMITADA (CONT.).

I. ÒRGANS DE LA SOCIETAT. Introducció. La Junta general de socis. Estructura i funcionament. Els administradors. Nomenament i revocació. Facultats i prohibicions. Responsabilitat.

II. MODIFICACIÓ DE L'ESCRITURA SOCIAL. Augment i reducció del capital. Comptes anuals.

III. EXTINCIÓ DE LA SOCIETAT. Transformació i fusió de la societat.- Separació i exclusió de socis.- Dissolució, liquidació i extinció de la societat.

LLIÇÓ 28: ESPECIALITATS I FIGURES AFINS A LA SOCIETAT ANÒNIMA I A LA LIMITADA

I. SOCIETAT UNIPERSONAL

II. SOCIETAT NOVA EMPRESA

III. SOCIETAT COMANDITÀRIA PER ACCIONS

LLIÇÓ 29: SOCIETATS DE BASE MUTUALISTA

I. CONSIDERACIONS GENERALS.

II. SOCIETAT COOPERATIVA. Concepte, caràcters i fonts. Classes. Constitució i personalitat jurídica. Òrgans socials. Transformació, fusió i escissió. Dissolució i liquidació.

III. SOCIETAT LABORAL. Concepte, constitució i condició de soci. Capital social. Fons de reserva. Òrgans socials. Dissolució.

IV. MÚTUA D'ASSEGURANCES. Concepte i classes. Constitució i regulació jurídica.

LLIÇÓ 30: UNIONS I AGRUPACIONS D'EMPRESARIS

I. LA CONCENTRACIÓ EMPRESARIAL: CONSIDERACIONS GENERALS.

II. UNIONS D'EMPRESARIS

III. AGRUPACIÓ D'INTERÉS ECONÒMIC

IV. GRUP DE SOCIETATS. Noció i problemes fonamentals. Regulació jurídica.

V. SOCIETAT CONJUNTA

BIBLIOGRAFIA

- BROSETA PONT, Manuel: *Manual de Derecho Mercantil*, 11ª ed. actualitzada per Fernando MARTÍNEZ SANZ, Tecnos, Madrid, 2002.
- JIMÉNEZ SÁNCHEZ, Guillermo J. (Coord.): *Derecho Mercantil. Vol. I*, 8ª ed., Ariel, Barcelona, 2003
- SÁNCHEZ CALERO, Fernando: *Instituciones de Derecho Mercantil, I*, 27ª ed., McGraw-Hill, Madrid, 2004.
- URÍA, Rodrigo y MENÉNDEZ, Aurelio (Coord.): *Curso de Derecho Mercantil, I*, Civitas, Madrid, 2000.
- URÍA, Rodrigo, *Derecho Mercantil*, Marcial Pons, Madrid, 2004.
- VICENT CHULIÀ, Francisco: *Introducción al Derecho Mercantil*, 17ª ed., Tirant lo Blanch, València, 2004.

LEGISLACIÓ

- Código de comercio y legislación mercantil*, 20ª ed. preparada per Ignacio ARROYO, Tecnos, Madrid, 2004.
- Código de comercio y leyes complementarias*, 28ª ed. preparada per Mª Luisa APARICIO, Thomson-Civitas, Madrid, 2004.
- Código de comercio y otras normas mercantiles*, 10ª ed. preparada per Ramón B. GARCÍA LUENGO, María del Carmen GARCÍA MARRERO y Francisco Javier MULERO, Thomson-Aranzadi, Pamplona, 2004.
- Legislación mercantil*, 5ª ed. preparada per Guillermo JIMÉNEZ SÁNCHEZ, Ariel, Barcelona, 2004.

CRITERIS DE VALORACIÓ

1. S'exigirà tot el programa.
2. Els exàmens finals de juny i setembre seran test. Hi haurà un parcial lliberatori al gener-febren
3. Hi haurà una pràctica mensual que es lliurarà i es corregirà a classe
4. La nota final es el resultat de combinar la nota dels exàmens (75%) i la valoració de les pràctiques (25%)